

# Slager Frits Timans doet meer met rundvet

De Hendrik de Vries-prijs ging aan z'n neus voorbij. Niet eens genomineerd. Van Frits Timans had Jan Wolkers niets te duchten. Frits was er niet van ondersteboven. Glimlacht slechts. Hij komt wel aan z'n trekken. Provinciaal kampioen is hij al sinds drieënnegentig en 't mag niemand verbazen wanneer hij eind deze week opnieuw tot de beste gekroond wordt. Tijdens de Slagersvakbeurs in de Groninger Martinihal. Kampioen worstmaker. "Wanneer ik weer win, is het uniek," vertelt de drieënvijftigjarige slager uit Sappemeer, "het komt soms op een half puntje aan." Vleeshouwen is z'n vak. Een familietraditie. Opa Aaldrik Lodewijk - Louis - startte op een haar na een eeuw terug (in 1899) een slagerij aan de Noorderstraat.

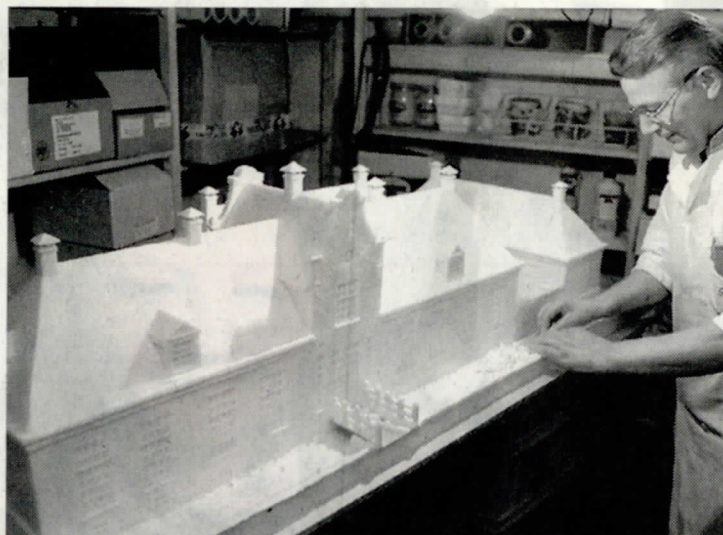
## Boven het maaiveld

door Jan J. Ritzema



Gedegen vaklui, de Timansen; generaties lang. Maar bovendien artistiekelingen. 'Als we eens probeerden de kerk in rundvet na te maken,' dachten vader Johan en zoon Frits in drieënveertig hardop. De plaatselijke kerk was in de orkaan van een jaar eerder danig verformfaaid uit de strijd gekomen. De spits waaide compleet van de kerk. Een jaar duurde de restauratie. Het herrezen Godshuis inspireerde de twee Sappemeester slachters, hun artistieke vaardigheden uit te proberen op een brok rundvet. Ze kwamen, zagen en overwonnen. Honderden uren staken ze erin, dat wel, maar het resultaat mocht gezien worden. Een waar 'pronkjewail'. De kiem was gelegd en Frits maakte er een gewoonte van om tijdens de Slagersvakbeurs in de Martinihal een bekend bouwwerk uit de regio in rundvet gestalte te geven. Zoals de Martinitorren tijdens de viering van Groningens negenhonderdenvijftigjarig bestaan. Ook het raad-

huis van de provinciehoofdstad werd gekopieerd. Zelfs voor het nageslacht bewaard. Door Gieterij Borcherts uit Sappemeer, die een bronzen afgietsel maakte van de miniatuur. "Naderhand had hij liever de Martinitorren gehad," herinnert Timans zich nog goed. "Begrijpelijk, die spreekt meer aan." Al eerder was in Domburg van een plaatselijke slager-beeldhouwer een sculptuur van Michiel de Ruyter in brons vereeuwigd. Timans: "Ik wist dus dat het technisch mogelijk was." Ook dit jaar prijkt een object van Timans op de branche-manifestatie die eens in de drie jaar wordt georganiseerd. Een nagemaakte borg Welgelegen. "Met de Pinksteren ben ik ermee begonnen," vertelt de gelegenheids-beeldhouwer. "Het vergt heel wat tijd. Ook omdat ik op allerlei kleine details let. De borg heb ik precies op een schaal van één op dertig gemaakt. Ik ben er met een meetlint naar toe gegaan en de concierge heeft me met een ladder geholpen om de juiste



■ Frits Timans is bezig de laatste hand te leggen aan de borg Welgelegen.  
© Jan Kanning.

hoogte op te meten. Het gebouw is dertig meter lang, dus mijn Welgelegen is een meter." Timans taxeert het gewicht van het gevaarte op ongeveer honderd kilogram. "Er zit honderdenvijftwintig kilo rauw vet in."

Steevast is de - koele - kelder van zijn bedrijf Frits' tijdelijke atelier. Het houdt in, dat het resultaat van zijn langdurige inspanningen niet in één stuk de ruimte kan verlaten. "Eerst het hoofdgebouw en dan de rest," luidt de uitleg.

Alvorens z'n werkzaamheden te beginnen wordt het vet eerst gesmolten. Er wordt een kist getimmerd, appellerend aan de buitenmaten van het te maken bouwwerk. Het vet wordt er in vloeibare vorm ingegoten. Het beeldhouwen begint zodra het vet voldoende gehard is en de houten ombouw verwijderd kan worden. Dan is het moment gekomen de messen en beitels ter hand te nemen. Met schier Jobsgeuld komen de contouren tot leven. "Ik heb geduld," onderstreept Timans. "Als je dat

niet hebt, doe je er verstandig aan er nooit mee te beginnen. Honderd uur is net niks. Het zou misschien wel wat vlugger kunnen, maar ik doe het heel sekuur. De ramen verschillen onderling bijvoorbeeld, nou dat vind je bij mij weer terug. En zo ook met de schaalverdeling. Tot in details nauwkeurig."

Timans onderstreept dat het niet altijd even eenvoudig is, genoeg afbeeldingen op te scharrelen voor een perfecte weergave. Foto's zijn onveranderd een belangrijke leidraad. Met de Martinitorren had ik geluk. Er was een speciaal boekje uitgegeven met een plattegrond. Van bouwmeester Peters, die de toren ooit eens restaureerde. Daar kon ik goed mee uit de voeten." Bij de trots van Gruno's veste was Timans genoodzaakt om de transen eerst in hout op te bouwen en deze daarna onder een laag vet weg te werken."

Weliswaar vindt Frits Timans enorme voldoening in z'n kunstzinnige producten maar nimmer speelde bij hem de gedachte zijn heil te zoeken op

het artistieke vlak. "Oh nee," wimpelt hij lachend af, "mijn vak is slager en daar ben ik heel content mee. Het is een familie-traditie en dat moet ook maar zo blijven." Dat hij ook zijn mannetje staat achter hakblok en worstmolen, onderstrepen zijn onderscheidingen tijdens de vakbeurs. Hij beklemtoont, dat de producten die hij de keurmeesters voorzet in niets verschillen van de worsten die dagelijks over de toonbank gaan. "Dat kan ook niet," onderwijst de meester, "dan ging je gegarandeerd de mist in. Of teveel specerijen of te weinig, teveel lever of te weinig lever, noem maar op. De vaste recepten en dan maar hopen, dat de keurmeesters je inspanningen waarderen."

Vanaf de eerste streek met beitel of mes weet Timans, dat zijn kunstwerken slechts een beperkte levensduur hebben. Na een half jaar is het 'einde verhaal'. Zolang vrolijken ze de winkel in de slagerij op. "Ik heb er echt geen slapeloze nachten van," verzekert Timans, "wanneer de tijd gekomen is om het object om te gaan smelten. Ik heb er dan een half jaar tegenaan gekeken en dan heb ik er vrede mee, dat het over en sluiten is." Het 'over en sluiten' was op een haar na gekomen, voordat de borg Welgelegen in al zijn schoonheid de Martinihal was binnengereden. Onderweg met de auto moest Timans vrij plotseling remmen, waardoor het gevaarte naar voren schoof. Een muurtje tussen de twee gebouwen ruineerde volledig. De onfortuinlijke kunstenaar had vier uur nodig, die schade zo goed en zo kwaad mogelijk te herstellen. "Gevloekt heb ik niet," bekent hij lachend, "maar 't lag me wel heel na op de tong..."